

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale XVII Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Kawula

Sędziowie: SSO Dorota Maciejewska - Papież

SSR Anna Michałowska (spr.)

Protokolant: st. prot. sąd. Magdalena Mizgalska

w obecności Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań – Wilda w Poznaniu Łukasza Trepieńskiego

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 grudnia 2017 roku

sprawy **W. K.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 281 k.k. w zw. z art. 283 k.k.

na skutek apelacji obrońcy oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 14 lipca 2017 roku w sprawie o sygn. akt VI K 480/17

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. J. B. kwotę 516,60 zł (w tym podatek VAT) tytułem nieopłaconych nawet w części kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym,
3. zwalnia oskarżonego od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

SSR Anna Michałowska SSO Dariusz Kawula SSO Dorota Maciejewska – Papież

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 lipca 2017 roku Sąd Rejonowy Poznań- Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w sprawie o sygn. akt VI K 480/17 uznał oskarżonego W. K. za winnego tego, że w dniu 24 listopada 2016 roku w P. przy ulicy(...) w sklepie (...) w celu utrzymania się w posiadaniu zabranych rzeczy bezpośrednio po dokonaniu kradzieży artykułów spożywczych o łącznej wartości 91,55 zł użył wobec pracownic sklepu (...) przemocy w postaci szarpania i wykręcania ręki, przy czym czyn ten stanowił wypadek mniejszej wagi, tj. przestępstwa z art. 281 k.k. w zw. z art. 283 k.k. i za to przestępstwo na podstawie art. 283 k.k. w zw. z art. 281 k.k. w zw. z art. 37 a k.k. wymierzył oskarżonemu karę 3 miesięcy ograniczenia wolności, polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym. Jednocześnie Sąd zwolnił oskarżonego od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych oraz zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy oskarżonego stosowne wynagrodzenie.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca oskarżonego, zaskarżając go w całości i zarzucając mu obrazę prawa materialnego, tj. art. 1§2 k.k. w zw. z art. 115§2 k.k. poprzez penalizację czynu, którego stopień społecznej szkodliwości nie jest większy niż znikomy, a ewentualnie obrazę prawa procesowego, tj. art. 11§1 k.p.k. poprzez penalizację czynu mimo iż wymierzenie kary jest oczywiście niecelowe z uwagi na rodzaj i wysokość kary orzeczonej za inne przestępstwo i brak kolizji z interesem pokrzywdzonego, oraz błędną ocenę okoliczności faktycznych oraz stopnia

społecznej szkodliwości czynu. Podnosząc powyższe zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania karnego na podstawie art. 17§1 pkt 3 k.p.k., a ewentualnie – art. 11§1 k.p.k.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się niezasadna. W ocenie Sądu Odwoławczego Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, a orzekając wziął pod uwagę wszystkie przeprowadzone dowody. Zaprezentowana w pisemnych motywach wyroku ocena materiału dowodowego nie budzi zastrzeżeń, bowiem nie wykracza poza ramy swobodnej oceny, jest dokładna i nie wykazuje błędów logicznych, dokonana została zatem z uwzględnieniem reguł określonych w art. 5 i 7 k.p.k. Zastrzeżeń nie budzi także kwalifikacja prawna czynu przypisanego oskarżonemu. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku odpowiada wymogom art. 424§1 i 2 k.p.k. i pozwala na kontrolę prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Przechodząc do zarzutów apelacji stwierdzić należy w pierwszej kolejności, że nie sposób zgodzić się z obrońcą oskarżonego jakoby fakt, iż poszczególne zachowania oskarżonego składające się na przypisane mu przestępstwo z art. 283 k.k. w zw. z art. 281 k.k. mogły być kwalifikowane jako przestępstwo prywatnoskargowe (z art. 217 k.k.) oraz wykroczenie (z art. 119§1 k.k.) przesądzał o niewielkiej społecznej szkodliwości tegoż czynu. Ustalenie co do stopnia społecznej szkodliwości przestępstwa winno się bowiem opierać na kryteriach wskazanych w art. 115§2 k.k. (rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, waga naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywacja sprawy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia). W uzasadnieniu wyroku z dnia 21 stycznia 1998 roku (V KKN 39/97, Prokuratura i Prawo 1998/6/1) Sąd Najwyższy wskazał przy tym, że o znikomości społecznej niebezpieczeństwa czynu mówić można tylko, gdy ujemny ładunek jest subminimalny. Znikomość społecznej niebezpieczeństwa musi być dwustronna, w tym sensie, iż zachodzić musi zarówno po stronie przedmiotowej, jak i po stronie podmiotowej. Podstawowe elementy strony przedmiotowej czynu, to przede wszystkim rodzaj dobra, w które godzi przestępstwo, charakter i rozmiar szkody wyrządzonej czynem, a także sposób działania sprawcy. Elementy strony podmiotowej to rodzaj i stopień winy, zamiar, pobudki, motywy i cele działania sprawcy, a zatem są to okoliczności, które znamionują stosunek sprawcy do czynu, a tylko w szczególnych sytuacjach te, które dotyczą sprawcy, jak wiek, stan zdrowia, sytuacja rodzinna i majątkowa, wykształcenie, zawód itp.

W niniejszej sprawie okolicznością bezsporną jest to, że oskarżony dokonał zaboru szeregu artykułów spożywczych, a kiedy okazało się, że nie może opuścić z nimi sklepu zaczął szarpaninę z ekspedientkami. Zachowanie oskarżonego nie zostało przez nikogo sprowokowane, a trudna sytuacja finansowa oskarżonego (na którą powołał się on w złożonych przez siebie wyjaśnieniach – k. 22) nie może stanowić usprawiedliwienia dla stosowania przemocy. Zwrócić zresztą należy uwagę, że oskarżony korzysta ze wsparcia matki oraz opieki społecznej. Oskarżony działał przy tym w zamiarze bezpośrednim (czego obrońca nie kwestionuje), a jego zachowanie godziło nie tylko w mienie, ale i nietykalność cielesną pracowników sklepu. Tempore criminis oskarżony miał w pełni zachowaną zdolność rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania swoim postępowaniem (ponownie okoliczność nie kwestionowana przez obrońcę), przy czym w przeszłości był dwukrotnie karany za przestępstwa, w tym za przestępstwo przeciwko mieniu oraz za przestępstwo popełnione z użyciem przemocy, a zatem nie sposób przyjąć, by nie zdawał sobie w pełni sprawy z niedopuszczalności swoich zachowań. W konsekwencji, czyn oskarżonego nie może zostać uznany za społecznie szkodliwy w stopniu znikomym.

Niezasadny jest także zarzut obrazy art. 11§1 k.p.k. Zgodnie z treścią tego przepisu postępowanie w sprawie o występki zagrożony karą pozbawienia wolności do lat 5 można umorzyć, jeżeli orzeczenie wobec oskarżonego kary byłoby oczywiście niecelowe z uwagi na rodzaj i wysokość kary orzeczonej za inne przestępstwo, a interes pokrzywdzonego temu się nie sprzeciwia. Jak przy tym podkreśla się w doktrynie, z wypadkiem oczywiście niecelowości karania możemy mieć do czynienia np. wtedy, gdy zachodzi drastyczna dysproporcja między surową co do rodzaju i wymiaru karą już prawomocnie orzeczoną a relatywnie łagodną karą, która przypuszczalnie byłaby orzeczona w postępowaniu podlegającym umorzeniu. Rzecz jasna, dla dokonania takiej oceny nie wystarcza tylko porównanie kary prawomocnie orzeczonej z zagrożeniem karnym za przestępstwo, o które się toczy przedmiotowe

postępowanie, lecz wymaga to każdorazowo dokładnej analizy okoliczności wpływających in concreto na wymiar kary. Ustalenie oczywistej niecelowości karania wymaga od organu procesowego stosującego umorzenie na podstawie §1 art. 11 analizy przysłych skutków ukarania m.in. przez pryzmat ewentualnego wyroku łącznego. Jeżeli wolno przypuszczać, że w ewentualnym wyroku łącznym zastosowanoby zasadę absorpcji lub też wymierzona kara łączna tylko nieznacznie przekraczałaby karę już prawomocnie orzeczoną, można byłoby mówić o oczywistej niecelowości karania, uzasadniającej umorzenie postępowania na podstawie §1 art. 11 (por. Zbigniew Gostyński, Komentarz do art. 11 Kodeksu postępowania karnego w: Bratoszewski J., Gardocki L., Gostyński Z., Przyjemski S.M., Stefański R.A., Zabłocki S., Komentarz do Kodeksu postępowania karnego, 1998).

Sytuacja taka w niniejszej sprawie zaś w żadnym wypadku nie zachodzi, w szczególności wobec faktu, iż postępowanie wykonawcze co do kary 10 miesięcy ograniczenia wolności wymierzonej oskarżonemu wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań- Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z dnia 22 marca 2013 roku w sprawie o sygn. akt VI K 239/13 umorzono (karta 17 akt sprawy), zaś kara za drugie z przypisanych oskarżonemu przestępstw nie będzie mogła zostać wykonana, jako że okres próby związany z warunkowym zawieszeniem jej wykonania określony wyrokiem Sądu Rejonowego Poznań- Stare Miasto w Poznaniu z dnia 16 sierpnia 2012 roku w sprawie o sygn. akt III K 333/12 upłynął w dniu 24 sierpnia 2014 roku.

Zastrzeżeń Sądu Odwoławczego nie budzi także wymiar kary uwzględniający okoliczności obciążające (uprzednią karalność oskarżonego, działanie w zamiarze bezpośrednim oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej) oraz łagodzące (przyznanie się oskarżonego do winy oraz niewielki natężenie przemocy wobec N. P. i M. Ł.). W kontekście tychże okoliczności wymierzona oskarżonemu kara 3 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, a zatem w dolnej granicy ustawowego zagrożenia, winna należycie uświadomić oskarżonemu naganność jego postępowania i powstrzymać go od naruszania porządku prawnego w przyszłości, a społeczeństwo umacniać w przekonaniu o adekwatnej reakcji organów wymiaru sprawiedliwości na każde naruszenie porządku prawnego, a zatem w konsekwencji – realizować wszystkie cele zakładane przez ustawodawcę, zarówno w zakresie prewencji generalnej, jak i indywidualnej. Nadmienić należy, że na etapie postępowania rozpoznawczego przed Sądem I Instancji, jak i przed Sądem Odwoławczym brak było podstaw do przyjęcia, by stan zdrowia oskarżonego lub jego właściwości i warunki osobiste uzasadniały przekonanie, że oskarżony nie wykona obowiązku świadczenia prac na cele społeczne, a w konsekwencji – do przekonania o niedopuszczalności wymierzenia kary ograniczenia wolności (art. 58§2 a k.k.). Jakkolwiek oskarżony cierpi na chorobę psychiczną, w związku z którą był już wielokrotnie poddawany hospitalizacji nie można jednak wykluczyć, że na etapie postępowania wykonawczego będzie pozostawał w stanie remisji choroby, pozwalającym mu na wykonywanie odpowiednio dobranych przez kuratora sądowego nieskomplikowanych prac. Odmienne ustalenia na etapie postępowania wykonawczego niewątpliwie będą skutkowały podjęciem przez sąd nadzorujący to postępowanie odpowiednich czynności.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 437§1 k.p.k. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

O wynagrodzeniu obrońcy z urzędu oskarżonego orzeczono jak w punkcie 2 wyroku zgodnie z treścią art. 29 ustawy Prawo o adwokaturze oraz §17 ust. 2 pkt 4 oraz §4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2016.1714).

Sąd Odwoławczy na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624§1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za drugą instancję mając na uwadze, że z uwagi na swoją sytuację finansową oraz ograniczone – z racji choroby – możliwości zarobkowe nie byłby on w stanie ich uiścić bez nadmiernego uszczerbku dla własnego utrzymania.

SSR Anna Michałowska SSO Dariusz Kawula SSO Dorota Maciejewska- Papież